

PAPIESKI (908) ai

papieski (906), **papieżski** (1), **papieżki** (1); papieżski : papieżki *MiechGlab* (1:1).

-f-, -s- (901), -z- (5).

a *pochylone* (w tym 27 r. błędne znakowanie), e *jasne*.

sg m N pąpieski (83). ◇ G pąpieskiego (36); -égo (1), -(e)go (35). ◇ D pąpieski(e)mu (9). ◇ A pąpieski (63), pąpieskiego (11); -égo (2), -(e)go (9). ◇ I pąpieskim (17), pąpieskiem (1) *MurzHist*. ◇ L pąpieskim (52). ◇ V pąpieski (1). ◇ f N (*attrib*) pąpieską (70), pąpieska (7), pąpiesk(a) (2); -a *GrzegRóżn*; -å : -a *KrowObr* (35:3), *SkarŻyw* (6:1), *NiemObr* (3:2). ◇ G pąpieskiej (71); -éj (2), -(e)j (69). ◇ D pąpieski(e)j (13). ◇ A pąpieską (38). ◇ I pąpieską (9). ◇ L pąpieski(e)j (29). ◇ n N pąpieskié (29); -é (1), -(e) (28). ◇ G pąpieski(e)go (38). ◇ D pąpieski(e)mu (3). ◇ A pąpieski(e) (19). ◇ I pąpieskim (25). ◇ L pąpieskim (31). ◇ pl N m pers pąpiescy (71). *subst* pąpieskié (38); -é (2), -(e) (36). ◇ G pąpieskich (58). ◇ D pąpieskim (15). ◇ A m pers pąpieski(e) (7). *subst* pąpieski(e) (23). ◇ I m pąpieskimi (7), pąpieski(e)mi (1); -imi : -(e)mi *BielKron* (1:1). f pąpieskimi (1) *CzechEp*, pąpieski(e)mi (1) *SarnUzn*. n pąpieskimi (1) *CzechEp*, pąpieski(e)mi (1) *KromRozm I*. ◇ L pąpieskich (19). ◇ sg D n *skostn* po pąpiesku (8).

Sł stp notuje, Cn: buła papieska, Linde XVII(XVIII) – XVIII w.

1. *Przymiotnik od „papież”*; *pontificus* *Modrz*; *apostolicus*, *papalis* *JanStat* (592) : *PatKaz I* 13; *MetrKor* 59/77v; *OrzRozm B3v*; Także pisał Luter [...] Rzym ten nieinaczej rozumiem iedno iako Babilon albo Sodomá/ íamey oľoby Papieľkiewy wto niewkládaiac *BielKron* 195v; Ządał tedy Cefarz Luterľkich Kfiáząt/ áby to miał ná mocy wybierác Sędzie/ ták z ich łtrony/ iáko y z Papieľkiewy/ otrzymał to *BielKron* 218v; Thegoż roku przyľzedł čás łłożonemu Koncilium mieľiacá Wrzeľniá/ [...] námieľfcu Papieľkim był Kárdynał Krefcencius *BielKron* 235v, 186v, 187, 193, 200, 207v (11); *OrzQuin K2*; *BudNT Ee6v marg*; dwa mężowie Anieľfcy po bokách Papieľkich z mieczmi łtali groząc mi łmierciá *SkarŻyw* 318, 309, 318; mamy przed oczymá łwymi wiele piľm, w ktorých nam łá opiľáne żywoty Papieskie. *CzechEp* 416, 333 [2 r.], 334 *marg*, 423; *NiemObr* 42, 54, 177; *BielSen* 11.

W poľázeniach szeregowych (2): Mikołay piątý [...] był wybran iednego roku ná Bifkupi/ potym ná Kárdynaľki/ potym ná Papieľki łtolec *BielKron* 189; *SarnStat* 1114.

W przeciwstawieniu: »papieski ... luterski« (1): v łtáwiony dzień będzie/ ktorego łie máia z iechác do Norymberga Mieľiacá Sierpniá/ ludzie dobrzy thák z łtrony Papieľkiewy/ iáko z Luterľkiewy *BielKron* 217.

W charakterystycznych poľázeniach: *papieska*(-i, -e) *dostojność, godność, krolestwo, majestat, moc* (2), *osoba* (4), *państwo, strona, tytuł* (3), *żywoty* (2); *z strony papieskiej* (5); *ku papieskiej stronie; imieniem papieskim* (3); *na miejscu papieskim* (3).

Wyrażenia: »stolec (a. stolica), miejsce papieski(e)(-a)« = *papiestwo, bycie papieżem, też papież* [*szyk* 96:12] (107:1); *KromRozm III O2*; To Práwo Máýdeburľkie [...] Otto wielki/ Cefarz Rzimľki/ [...] Mieľzczánom dał [...] / z wiadomoľciá y przyzwoleniem Stolicy Papieľkiewy *GroicPorz* a3v; *KrowObr* 36; *OrzList* b4v; TVľkan Linus po łwiętým Pietrze w Rzymie łtolec Papieľki wtory łpráwował *BielKron* 145v; A ták náoľtátek [*cesarz Konstantyn*] wľzytki Włoľkie kráiny y w iných zyemiách miáľtá y porty dał ná Papieľki łtolec/ korony y łwego mieľfcá poľtápił *BielKron* 156; RÓmanus Papieź/ ten theź

iedno trzy mieściące był na Papiejskim mieściu *BielKron* 172v; Leo Papież gdy zmarł/ były wielkie różnice o Papiejski Stolec/ między Iuliušem Medyceś/ a między Allexendrem Fárnefyušem *BielKron* 198v, 148, 148v, 151, 151v, 152 [2 r.] (96); *SkarJedn* 130 [2 r.]; *StryjKron* 457; iż się ich wiele pokazać może, którzy przez czarty którym służyli, stolice Papiejskiey dostawali *CzechEp* 420, 233, 423; *NiemObr* 47, 155.

»urząd, dostojęństwo papiejski(e)« [szyk 7:1] (7:1): Abowiem Iuliuś/ Páweł/ Klemens/ ludzie na Papieństwie będący/ złemi być mogą/ ale urząd Papiejski/ zły być żadną miarą niemoże. *OrzList* b4v, c, c3; Kátárinus Włoch wydał książki przeciw Luterowi/ o dośtojęństwie Papiejskim *BielKron* 196; *BiałKat* 163v; *PapPan* R4; jeśli w tym urzędzie Papiejskim iaka się niepobożność y obłudność a Hypokryzya tają/ iuśzby się ludziom przez lat tak wiele wynurzył *SkarJedn* 150; *SkarŻyw* 317.

Szeregi: »papiejski, (i) cesarski« [szyk 1:1] (2): Ioáchimus Książę Brándeburkie/ acz przyjął Ewángelią Witemberkiey náuki/ wżákże ziednoczenia z drugimi niechciał/ bo dzierzał tronę Cefárską/ Papiejską *BielKron* 217; *BiałKat* 163v.

»rzymski a papiejski« (1): Ale [św. Cyprian] do Korneliuśa papyeśa w trzecim liście uczyniwszy zmyślenie stolicy Pyotrowey/ to jest Rzymśkyey/ a papyeśkyey [...] przykład: [...] *KromRozm III* O2.

Wyrażenie przyimkowe: »po papiejsku« (1): iż ten Fryderyk 2. po śmierci Oycá swego Henryká fzośtego Neápolitáńskiego Krolá był v niego [papieśa *Innocentego III*] w opiece [...]. Przeciw któremu iako się wiernie po Papiejsku prawie zachował/ każdy iácko obaczyć z támtąd może. *CzechEp* 400.

W przen (2) : stárgni z Korony Królewkiey Krzyż/ bo to znak iest Owczárnie Papiejskiey *OrzQuin* K2; bo się to z nich [ksiąg] pokazuje/ iż y w onych grubych ciemnościách Papiejskich/ wzbudzał pan Bog niektóre ludzi/ przez które tę pychę y wyniośłość Bábilońską/ ganił y okázował *NiemObr* 64.

a. Którego papież jest podmiotem: wykonawcą, sprawcą, autorem, nosicielem stanu (244) : *SeklWyzn* C; *KromRozm I* I3; Támsze ono concilium y w innych íprawách/ wedle zámyerzenia papyeśkyego przy legacyech yego iye íprawowało *KromRozm III* Q, P5v, P7, P8v; *KrowObr* 50, 50v *żp*, 74v, 122v, Tt, Tt4; *OrzList* d2, h3 [2 r.]; bo Biskupi [...] od Papieśa/ y od Stolice Apóstolśkiey Iurisdictioniá swą mają; y niemogli oni bez dozwolenia Papiejskiego tego uczynić. *OrzRozm* I4v, C, F3; co się tycze Concilium/ iest wola Papiejska/ aby było w Mántue/ albo w Ferarzu *BielKron* 220; bo Książetá Mirándule/ którzy są pod Maństwem Papiejskim/ na then czas przyştáli do Fráncuśkiego Krolá Henrykuśa. *BielKron* 235v; Rychło pothym Władziśław Krol Węgierśki y Polśki wypowiedział Turkom przymierze/ áto uczynił znamowy Papiejskiey. *BielKron* 245, 157v, 163v *marg*, 172, 184, 187 (24); *OrzQuin* K, K3 *marg*; *WujJudConf* 158v; *MycPrz* II C; *CzechRozm* 81v; Pátrz iáko bez przyzwolenia Papiejskiego nie mogli być Biskupem Carogrockim Anátolius. *SkarJedn* 188 *marg*; Pátryárchá żaden Cárogrocki krom Papiejskiego poćwierdzenia/ być nie mogli *SkarJedn* 214, 127, 138, 146, 182, 208 (16); a niemniej ztego się pokazuje Papiejska moc/ iż iedne rzeczy potwierdzá/ a na drugie niezezwała *SkarŻyw* 321, 90, 161, 166 [2 r.], 290 *marg*, 310 (18); Roku 1378. Ian Hus w Prádze Stolicy Cześkiey/ przeciw Odpuśtom y inżym wyśtěpkom Papiejskim iáwnie począł kázác *StryjKron* 457; *CzechEp* 37, 334 *marg*, 350, 385, 400 (11); iż onych czáfów/ potrzebá było kogo/ Ludwikowi podobne⁸⁰/ któryby był Papiejskiego y Xięzey inżey/ swowolnego życia powściágnąc mogli. *NiemObr* 62, 37, 63, 160, 167, 168, 176; *ReszPrz* 68; *WujNT przedm* 3 *marg*, s. 419 *marg*, 461, Aaaaaa3v; *SarnStat* 225.

W *połączeniach szeregowych* (2): Iáko tedy w iednym áiele/ nie wízytkie człónki iednáką ípráwę máią: ták teź nie iedná íeft moc kápłáńńka/ Bífkupia y Papielka *WujJud* 86; *SarnStat* 1099.

W *charakterystycznych połączeniach*: *papieski(e, -a) artykuły* (2), *błogosławieństwo, chęć, dekret* (2), *dobrodziejstwo, dozwolenie (przyzwolenie, pozwolenie, zezwolenie)* (15), *duma, frymarki, kupiectwo, laska* (3), *maństwo, matactwo, miłość, moc* (9), *mordy, mowa, namowa, nauka* (4), *nawod, niedbałość, niezbożność, obietnica, odpowiedź, okrucieństwo, opanowanie, pisanie, pobudzenie, poćwierdzenie* (3), *pomoc, porada, postępek, powinność, powstanie, pozew, przyczyna, przykład, przysięga, rada, rozgrzeszenie* (2), *rozkazanie* (6), *skazanie, skutki, słowo* (2), *sprawa [= postępowanie], sprawa [= rzády], statut, sztuka, śmierć, tyraństwo, upadek* (2), *upominanie* (2), *urząd [= obowíazek]* (2), *wola* (10), *wota, wyrok, występpek, wyznanie, zdanie, zakłęcie, zamierzenie, złości* (2), *zwyczaj, swowolne życie.*

Wyrażenia: »*papieska buł(ł)a*« = *diploma (pontifici maximi) Mącz, Cn [szyk 1:1]* (2): Tóbyś chćyáł Papyelką bułłą/ áłbo dekretałmi/ á wítáwámi bífkupimi/ áłbo ízkolną sóphíńtrią dowodźić. *KromRozm I B3; Mącz* 89c.

»*dekret(ały) papieski(e)*« [*szyk 7:5*] (12): Abowiem kiedybyście prawdziwi Bífkupi byli/ [...] tedybyście wítaw ludzkich y Dekretałow Papielkich vtzyć/ chowác/ y ítrzec nieobiecowáli *KrowObr* 129, 44v, 130; Potym czytano dekret Papielki/ ktorým vpomina wízytki krześciány/ áby íie lepńzyli *BielKron* 224v, 196 [2 r.], 199, 211 [2 r.]; Nie nowec to íą Papielkie Dekretały/ ále Deklárácyá potrzebna/ dla błędu y kácerstwá tego *WujJud* 170v; *WujJudConf* 33v; *ReszPrz* 33.

»*dyspensacyja papieska*« (1): á czyniác to [*tj. nawracajác pogan*]/ nie rádźili íię o to Piotrá ofobiwie [!]: iáko dźííseyfzy Papielcy Bífkupi/ y Doktorowie czyniá/ ktorzy niczego íię czynić nie wázá bez wtwierdzenia/ y díńpenlácyey Papielkíey. *NiemObr* 42.

»*indult papieski*« (2): cóż mamy tedy czynić v świętego Piotra w Rzymie? [...] gdy íam Pan w íercu v káždego człówieká będzie/ [...] nic nam tedy po Indulćiech Papielkich. *BielKron* 234; *SarnStat* 193 *żp.*

»*klątwa papieska*« (7): Obácź y ztych íłow tego Cefarzá Cárogrockiego iákie pońśluzenístwo czynił kościołowi Rzymńkiemu/ á iáko íię klátwy Papielkíey boiáł *SkarJedn* 223, 142, 222 *marg*, D5; Bówiem íię íuż tych czáłow zá káńką Bóżą/ klátew Papielkich/ nie tylko zacni ítanowie/ ále y krawcy y ízewcy nie ítrácháią. *NiemObr* 65, 64, 171.

»*list papieski*« = *diploma Murm, Mymer¹, BartBydg; bulla papalis BartBydg [szyk 14:4]* (18): *Murm* 192; *Mymer¹* 10; *BartBydg* 42b; [*papieź Sykstus*] Vítáwił teź áby Bífkupi ktorzy będą do Rzymá wezwáni/ záíię wroceni/ áby nie byli od íwých przyięci bez líftow Papielkich. *BielKron* 149v, 148, 200, 212, 238v, 346v; *Prot Bv*; *SkarJedn* 143, 244, 321; Z wielką czćią go [*Bonifacjusza*] Papielź y Rzymiánie przyięli/ y wyiefzdźáiác/ nábráł líftow Papielkich wiele/ do wítytkich [!] Bífkupow/ Opátow/ y Pánow Chrześciáńńkich w Niemcech *SkarŻyw* 518, 318, 391 [2 r.], 518.

»*prawo (prawa) papieskie*« = *lex pontifica Modrz* (8): Wípominaćie teź w tey przyíiędze Heretyki y kácerze/ [...] ktorzy od wítaw/ reguł/ y praw Papielkich odstáwáli *KrowObr* 131v, 121; Potym Papielź Leo wezwawízy do íiebie íwey rády/ wráđźili między íobą według íwego práwá Pápielkiego/ to íeft według dekretałow/ Luterńkie kńięgi popálic *BielKron* 196, 393 *marg*; *ModrzBaz* 63, 82, 97, 100v.

»ustawa papieska« = *constitutio papae JanStat* [szyk 10:3] (13): Ale ia tĕmu niewierzę/ [...] Ifz poľzczenie fię wedľvk vřtawy Papieľkei czałow nalfnaczonich iefť podniefięnie dvřze do pana boga *SekľWyzn* a2; *KrowObr* 36v, 130, 131, 228v *marg*, Ss4v; ábowiem tego czału był v nich Hus Ian/ Rokician/ Ieronim/ ktorzy kazáli przeciw Papieľkim przykľadom/ vřtawam/ y odpuřtom *BielKron* 187, 223v, 238v, 290v; *SarnUzn* Cv; *CzechRozm* 73v; WEdle vřtaw Papieľkich [...] roľkázuiemy: áby nápotym žádni Zydwowie/ którzy fą w Páńřtwie nářzym/ nie byli winowáni/ žeby vřywać mieli krwie ludzkię *SarnStat* 257.

»władza, rząd papieski(-a)« (4:1): *KromRozm I* I3; *KromRozm III* O; Ale o Grekach wápić niektorzy [...] řmieię [...] áby pod řprawą y rżadem Papieľkim y w iedności kořćiołá Rřymřkiego kiedy byli. *SkarJedn* A3v, 134; Skoro Luther kořćioł przeciw kořćiołowi [...] budowác pocżął/ [...] trzálřly Concilia/ trzálřlá władza Papieľka *ReszPrz* 73.

»zwi(e)rzchnořć, przełóženřstwo papieskie(-a)« [szyk 41:5] (42:4): Yužeř řlyřřlá Nicenřkyego/ ktore pirwřfe było/ vřtawę: z ktorey řye zwirzchnořć papyeľka okázuye. *KromRozm III* P7v; A przeto Ruř/ Grekowye/ y Czechowye/ yeřli řye [...] od zwirzchnořci papyeľkyey/ á ták y od yednořci koľcyołá ápořtolfkyego łacżą/ nye fą koľcyołem bořym *KromRozm III* Q2v, N5, O, O4v, O7v, O8v [2 r.] (17); *OrzRozm* F3; Krol [...] gdy řkazánie Papieľkie przeciw řobie obacżył/ rořgniewał řie ná Papieřá/ wypowiedział zwirzchnořć Papieľką we wřzem řwoim kroľeřtwie *BielKron* 212, 195; *RejAp* Dd3v, Ff4; *KuczbKat* 75 *marg*; ná ořmym Zborze [...] [Grekwieľ] mocnieřię [!] bárzo przełóženřtwo nád řobą Papieľkie wyznawřzy/ z kořćiołem Rřymřkim ziednocřřli. *SkarJedn* A4, 117, 127, 134, 136, 320 (16); *CzechEp* 172, 335; *NiemObr* 28, 31, 59, 64, 178.

Szeregi: »(ani) papieski, (i, ani) cesarski« = *civilis et pontificius Modrz* [szyk 3:3] (6): *BielKron* 154v, 199, 223v; *OrzQuin* C3v; *ModrzBaz* 100v; Nioľac tedy do Ruři ieden řift z iednocřenia Papieľki z ołownymy/ á drugi Cefarřki z złotřmi piecżęćiami [...] Ruřkie te narody [...] do iedności S. przywořdził *SkarJedn* 321. [*Ponadto w poľaczeniu szeregowym 1 r.*]

»papieski i kořćielny (a. kořćiołá rřymřkiego)« [szyk 1:1] (2): *SkarJedn* 320; Ale niepodobna rzecż/ áby fię wtey mierze Papieľka y kořćielna wola z Bořą nie zgadzálá *Skarřyw* 213.

»papieski albo kardynalski« (1): yř oni [*papieř i biskupi*] dla řwego pořyřtku Kryřtuřá y prawdę ná thych Konciliách zniewáláię/ niewięcey nam řľuřą áni mocy máię wotá Papieľkie/ álbo Kárdynálřkie/ thakieř wyroki/ iáko innych Biřkupow. *BielKron* 216.

α. *Powřtały z woli papieřa: wymyřłony, wprowadzony, wyznaczony przez niego* (22) : *KromRozm I* Ev; *Diar* 45 [2 r.]; O Papieľkim Báránku woľkowym/ iáko y Papieřz tzáruie. *KrowObr* Tt, 66v, 66v *řp*, 75 *řp*, 78, 78v *řp*, 196v, Ss2v; Marćin Luter [...] kazał y piřał przeciw Papieľkim odpuřtom *BielKron* 190, 194, 216; *WujJud* 216v; *WujJudConf* 91v, 216v; *ModrzBaz* 132v *marg*; Arcybřkupowie/ Opátowie/ Pátryárchowie/ Metropolitáni/ ná ořtátek nowa creáturá Papieľka Kárdynáłowie/ ná cřyřich mieyřcách zářiedli? *NiemObr* 48, 178.

W charakterystycznych poľaczeniách: papieski(e, -a) baranek woskowy (3), *czyřćiec, kanon* (2), *koncyljum* (4), *miłořciwe lata* (3), *odpusty* (7), *symonija, řoľtarz*.

Szeregi: »apostolski to jest papieski« (1): Kto mowi przeciw prawdřye ápořtolfkich/ to yeřť papyeľkich/ odpuřtow/ nychay bęďyę odrzucony y przekľęty. *KromRozm I* I3v.

»papieski i mniski« (1): Omyi Páni grzechy náfze. Toć fą wierfze z żołtarzá Papiefkiego/ y Mniłkiego *KrowObr* 152v.

b. *Skierowany na papieża jako na obiekt działania* (24) : [cesarz Konstantyn] pány rádne y fługi ná fwym dworze/ ku pocźciwości Papiefkiej wybrał y opátrzył *BielKron* 156, 156 marg, 180.

W przeciwstawieniu: »boski ... papieski« (1): Ale fie tákowych Pásterzow [...] ftrzegę [...]: ktorzy ftrzegą/ nie chwały/ áni cíi Boskiej/ ále tylko chwały y cíi papiefkiej *KrowObr* 118v.

Wyrażenie: »posłuszeństwo papieskie« [w tym: *być pod posłuszeństwem papieskim* (4)] (9): *KromRozm I* E3v, E4; iż Kártháinłki Arcybiskup/ z wyelim biskupow/ ktorzy byli od posłuszeństwa papyefkyego odftampili/ wzrwałfy bład fwoy/ przyftampili záfyę *KromRozm III* O8, P; *BielKron* 198; Obácźże tu iefli Pátryárchowie Konftántynopolscy pod posłuszeństwem Papieskim nie byli *SkarJedn* 138, 190, 228, 258.

a. *Mający określony stosunek do papieża* (11) : iż ktoby był Krolem Sycyliłkim álbo Neápolitánłkim cíi fą Hołdownicy Papiefcy ktorzy niemáią być nigdy Cefárzmi *BielKron* 194v, 201; *CzechEp* 404, 417, 418; zdobywáią fię nowi Papiefcy pochlebnicy/ fzperuiąc we wżytkim piłmie czymby tę fwoię głowę zmyfłoną/ przypftrzyć y zálećić mogli *NiemObr* 40, 30, 49, 55, 58, 156.

W charakterystycznych połączeniach: *papieski forytarz* (2), *hołdownik*, *pochlebca* (*pochlebnik*) (7), *przeciwnik*.

c. *Właściwy papieżowi, cechujący papieża i jego postępowanie* (14) : *KrowObr* 18v, 25v, 35, 36v; Luter odpifał przeciw temu znáčząc mieyfcá v Dánielá Proroká okrucieństwo Papiefkie yáwnie náznáčzone być *BielKron* 196, 386v marg; *CzechEp* 333, 419; Nie pokázowála fię w Pietrze Papiefká hárdóść/ y nádętość *NiemObr* 41; Ale ofobliwie świadczy o Papiefkiej pokorze/ oná záłofna Hiftorya czwartego Henryká Cefárzá/ ktore^{go} Papież Grzegorz 7. wyzuł z Cefárftwá *NiemObr* 167, 62, 64, 154, 168.

W charakterystycznych połączeniach: *papieska(-ie) hardość*, *nieustawiczność*, *okrucieństwo*, *pokora* (4), *pycha* (6), *świętobliwość*.

d. *Należący do papieża, używany przez niego, przeznaczony dla niego* (38) : [cesarz Henryk VI] Tánkredá Apuliyłkie kfiążę/ ktory Papiefkie dobrá pobierał/ poráził y zábił *BielKron* 182, 176v [3 r.], 188, 212, 378v; *SkarŻyw* 317, 473.

W charakterystycznych połączeniach: *papieski(e, -a) dobra*, *dochody*, *infuła*, *odzienie* (3), *plaszcz*, *trybut*, *ubior*.

W przem (1) : [Luter] Naprzod odpułty Antykryłtowe/ [...] A potym y Czýśćiec/ ogieñ on kuchien Papiefkich wodą słowá Boże^{go} zgáśił *GrzegRóżn* F4.

a. *Zamieszkiwany przez papieża, będący siedzibą papieża* (21) : Ná tłuftey tedy górze (iáko X.K. miełzkánie Papiefkie opifuie) vfiadł Antychryłt *NiemObr* 173, 20.

Wyrażenia: »pałac, zamek papieski« [szyk 5:1] (5:1): Ná tymże mieyfcu [...] potym zá Krześćian zbudowano zamek Papiefki *BielKron* 25v; To iefť za ieden dziw nápiłano/ iż tey godziny gdy vmárl [papież] zgorzał páłac Papiefki w Awinium/ gdzie miełzkáli Papieżowie. *BielKron* 187; *GórnDworz* O4v; *SkarŻyw* 473; *StryjKron* 457; *KochFr* 123.

»stolec (a. stolica) [= *siedziba*] papieski(-a)« [szyk 10:3] (13): ábowiem [Karol Wielki] był wyiął ftolec Papieſki iuż vpádły y fkázony w páńſtwach z mocy Longobárdow *BielKron* 170; W Armeniey fą Krzeſćíanie napierwſzy/ [...] bo tám był S. Piotr napierwey ftolec Papieſki záložyl w Antiochiey *BielKron* 269v, 142v *margin*, 181v, 185v [2 r.], 187 [2 r.], 269v *margin*, Llll2v; *StryjKron* 456, 457; *NiemObr* 164.

β. *Będący we władzy papieża, podlegający papieżowi, rządzony przez papieża* (7) : *SeklKat* 13v; *KrowObr* 8, 23; Kościoła Papieſkiego [...] niemálz ná ſwiećie żadnego/ my wyznawamy być iednę Świętą powſzechną y Apoſtołfką Cerkiew *OrzRozm* F3; Trzymáli/ w ten czás Fráncuzowie/ Pármę/ y Plácentią/ Miáſttá Papieſkie *BielKron* 197v, 181v, 189v.

W charakterystycznych połączeniach: papieski(e, -a) kościół, królestwo (2), *miasto* (2), *państwa* (2).

e. *Związany z papieżem jakimś stosunkiem społecznym* (111) :

α. *Podległy papieżowi jako zwierzchnikowi, pełnomocnikowi* (106) : *KromRozm III* P7v; *RejFig* Bb7; [papież Innocencjusz VIII] Bucáliná poráził który łupił Papieſkie poddáne *BielKron* 189v; Po Ekkiulie oborzył ſie nań [na Lutra] mnich Sylweſter kácermiſtrz Papieſkiego dworu *BielKron* 193; bo tám [w Wenecji] fą záwždy Papieſcy ſtroże ktore zową/ Inkwizytores/ ktorzy thego ſtrzegą/ áby kto inákłzey wiáry niewyznawał/ iedno iáko w Rzymie *BielKron* 233v, 204v, 208 [2 r.], 212, 222v, 226v [2 r.] (17); Tymći obyczáiem w Koſćiele Powſzechnym ieſt wſtáwiono/ áby ciężſze grzechy Biſkupiemu/ á náciężſze Papieſkiemu fádowi zoſtáwione býły. *WujJud* 86; *SkarJedn* 139; *NiemObr* 62 [2 r.].

W połączeniu szeregowym (1): Bo gdy [moskiewski kniaź] poſłom Cefárfkim/ Krolewfkim álbo Papieſkim dawa ręce ná przywitániu/ tákież ná odieżdżániu/ wneſthmu potym wody dadzą vmyć ſie/ máiąc ie zá nieczyſte y odłzczepieńce *BielKron* 429v.

W charakterystycznych połączeniach: papieski(e, -a) dwor, historyk (2), *kommissarz* (2), *lud* (ludzie) (5), *namiestnik, poborca, poddany, porucznik, przełożony nad okręty, sąd, sędzia* (2), *strona* (3), *stroż, wojsko*.

Wyrażenia: »papieski kardynał« [szyk 1:1] (2): Ieſli piſmu ſwiętemu niewierzyſz/ y mnie/ wierz wždy ſwoiemu właſnemu Apoſtołowi/ Papieſkiemu Kárdynałowi Kaietanowi *KrowObr* 225v; *BielKron* 304.

»poseł, legat papieski; poselstwo, legacja papieska(-ie)« = *legatus christianus; legatio papae Miech; legatus Apostolicus JanStat* [szyk 64:13] (48:27;1:1): [posłowie papiescy] Przyli [!] potim do Chama wielkiego Czarza Thatarſkiego, v ktorego ſprawiwſzy legacją Papieſką, záдали aby on poznał y chwalił iedinego Boga *MiechGlab* 19, 19; *MurzHist* C2; Cefarz po długich namowách z Legatem Papieſkim wczynił decret ná ſpifek Sáłkow álbo Luterow *BielKron* 208; gdy to poſełſtwo przyſzło do nich [luteranów] Papieſkie/ od piáli przez liſty/ napierwey záłuiąc ſie ná fędzie nie ſpráwiedliwe duchowne *BielKron* 213; Koncilium w Trydenćie poczęło ſie dnia ſíodmego Styczníá/ náktore ſie z iecháło nie máło Biſkupow/ poſłowie też Papieſcy przyiecháli *BielKron* 224v, 194, 199v, 200v, 207v, 211 (42); *StryjWjaz* A3v, Cv; Pod tymże czáſem zá preſidencią tegoſz Legatá Papieſkiego/ był Synod w Hieruzálem *SkarJedn* 252, 175, 181 [2 r.], 198, 214, 251, 336, d8 [2 r.]; *SkarŻyw* 90 *margin*, 212 *margin*, 290, 318 [2 r.], 413, 473; *StryjKron* 647 [2 r.], 722 *margin*, 727 [2 r.]; *NiemObr* 172; *KochFr* 21 [2 r.]; *KochProp* 11; *ActReg* 68; *Phil* O4; *SarnStat* 1107 [2 r.].

»sługa papieski« [o duchownych katolickich] (4): A przešto wżyfcy Mízarze/ nie łą flugámi Kryřtuřá Syná Bożego/ áni przyiáciele iego: Ale łą flugámi Antykryřtowymi/ Papieřkimi *KrowObr* 199, B3v, 119v, 123.

β. *Pozostájcy do papieřa w stosunku rodzinnym* (5) : *KrowObr* 39v; Hendrykus řyn krolá Fráncuřkiego/ młodzieniec w 15. lat/ wřtąpił w małżeńřki řtan z wnuczká Papieřká Káthářzyná *BielKron* [211]v; Alexándrá řpłodził/ řyn Papieřki Petrus Aloizius bękart/ á Alkániulá vrodziłá iego corká Konřtáncia teř bękartká. *BielKron* 212v, 236; *ActReg* 24.

f. *Naleřcy do papieřa jako częřć składowa jego organizmu* (8) : *BielKron* 167v marg; Papieřkie nogi napierwřy Cefarř Iuřtynian cáłował. *SkarJedn* d8; *WujNT* Xxxxx3v.

W połáczeniu z nazwami częřci ciáła w uřyciu metonimicznym (4): Po Przyřiędze pothym [król *Zygmunt August*]/ Koronę/ Miecz/ Sceptrum/ Stolec Krolewřki/ z rąk Papieřkich wřiął. *OrzRozm* F4, D2v; *OrzQuin* K2; iř [król etiopski] nie bářziesy nie prágnie/ iedno áby řię Ethyopiánie z Rzymiány ziednoczyli: á řeby řię pod nogi Papieřkie poddál *SkarJedn* 310.

α. *Stanowiácy częřć wizerunku papieřa* (1) : potym [kardynałowie] řie rzućili ná iego [papieřa] Infygria/ to iest Herby/ y ná řłup [...] (ktory on řam řobie ná pámiátkę dáł wćzynić) áby řadney pámiáthki po nim niebyłó/ głowę y z koroná zerwáli z onego řłupa Papieřká *BielKron* 238v.

2. *Katolicki (zwykle z pozycji innowierców i wyznawców Kořciola wschodniego)* (316) : Modlitwá Papieska nád Báránkiem Wořkowym. *KrowObr* 67, Ss3.

W połáczeniu z rzeczownikiem nacechowanym pejoratywnie (1): Dořyc teř y ná tym máiac z řtrony Fáryzeuřzow/ Sádukeuřzow/ y infřzych obłędliwych náuczyćielow Kátholiki Zyduřkiesy/ (ná ktorey mieyřce Papieřka nářtápiłá [...]) *CzechEp* 29.

W przeciwwstawieniach: »grecki, luterski, pogańřki ... papieski« (3): tám ře ten Myncarz na pyrwey kazał y náuczał/ nietylko przećiw Papieřzowi/ ále y przećiw Luterowi/ iefczce więcey gánił Luterská náukę niř Papieřká. *BielKron* 202; *CzechEpPORz* **; ktorzy [przodkowie] rázem wielkim hurmem przenieřli řię z pogáńřkiego báłwochwáłřtwá/ do Papieřkie⁹⁰ rzkomo nabożeńřtwá *NiemObr* 15.

Wyrażenia: »kořciól papieski« [řzyk 9:2] (11): *KrowObr* 115v, 188v, Rr4; *OrzRozm* F3; iř nie ináčęy [uczyli]/ iedno iáko y my w kořciele powřzechnym/ kthóry Papieřkim Herętykowie zowá/ teraz trzymamy/ o prawdřiwęgo Ciáłá páná Chryřtuřowęgo w Sákrámenćie bytnořci. *BialKat* 279; *CzechEp* 253; iř iáko wřyřcy ludzie [...] ták nie mniesy Papieřzowie Rzymřcy/ ále owřzem więcey grzeřzyli/ y błáđziłi: zá ktorymi teř/ iáko zá głowá řwá/ kořciól powřzechny Papieřki/ błáđzić/ y wpádác muři. *NiemObr* 179, 180; *ReszPrz* 52, 57, 91.

»nauka papieska« (1): *MurzHist* V; Ale podzmy dáley do drugiesy třeřci do náuki Páná Kryřtuřowey y iego zwolennikow. A potym do náuki Papieřá Rzymřkiego y náuki twoiesy/ y obatzemy/ iefłize řie náuká Papieřka y wářzá zgadza z náuká Páná Kryřtuřowá. *KrowObr* 42v, 70v, Tt; *BielKron* 202; *CzechRozm* 210; był/ nieiáki *Antonius Pistor* Szkotyřtá/ we Fryburgu/ ktory z náuki řřkolney Papieřkiesy/ trzech Bogow pokázował. *NiemObr* 141.

»papieska(-ie) wiara, nabożeńřstwo, reliija« [řzyk 14:13] (17:9:1): *KrowObr* 55 [3 r.], Vu2; Ná dzień tedy 12. mieřiacá Liřtopádá złóżyli Syem w Angliesy wáľny/ ná ktory teř przyiechał Polus Kárdynał/ ktorego był wygnał Henrykus Krol dla Papieřkiesy wiáry. *BielKron* 238v, 238v; *Skarřyw* A3v; Aco

też o odstąpieniu/ od ftárożytney wiary X.K. duma/ rozumiejąc przez ftárożytną wiarę/ fwoię wiarę Papiešką: tedy fię ná tym fzkárádzie myli. *CzechEp* 357; ktory [*historyk Platyna*] też tego fobie, będąc Papieskiey religiey człowiek, [...] nie zmyślił: ále to, iáko y infzych wiele rzeczy, z przodkow fwych dawnieyfzych zebrał *CzechEp* 418, 86 *marg*, 87, 99, 173, 223 *marg* (15); *CzechEpPORz* **; A ktho iest świadom onych ftarych nałogow/ y zwyczáiow Rzymfkich/ obaczy/ iáko ná kftzałt/ onego Pogánfkiego/ Rzymfkiego nabożeńftwá/ máło nie wfzytko Pápiefkie nabożeńftwo vformowáne iest. *NiemObr* 159, 15, 174, 175.

Szereg: »katolicki abo papieski« (1): Ztych przodkow wiará twoiá Kotolicka [!]/ ábo chcefzli mowić Papieška y kościołá Rzymfkiego dziwnie fię wtobie vtwierdzi *SkarŻyw* A3v.

a. *Którego katolicy są podmiotem: wykonawcami, autorami, uczestnikami* (47) : *KrowObr* 17, 119v, 192; bo ich [*tych słów*] w poſpolitym ftarym Papieſkim przekładzie/ nie małz *CzechRozm* 39v; iz choćiażby fię X.K. niewiem iáką Loiką fwą y práwy też Papieſkimi w tym twoim nie chriftyánfkim poſtępku bronić chćiał: zda mi fię iz [...] *CzechEp* 101, 75, 346; Papieſkác to dumá/ domy poſwięcać/ ábo ráczey nád nimi kuglárftwá ftroić. *NiemObr* 22, 51, 174.

W połączeniu z rzeczownikiem nacechowanym pejoratywnie (27): *KromRozm I* A4, G3v; *KrowObr* 85 *marg*, 85v *marg*, 93, 93v *marg*, 168 [2 r.] (10); *BielKron* 213v; *WujJud* 89v; Stára to Papieška brednia [...] mowić o wćieleniu fię Syná Bożego/ y o vcźynieniu fobie ciáłá *CzechRozm* 34, 67v, 223 [2 r.]; *SkarŻyw* 278, 279; rácz pánie Boże [...] dáć [...] wfzytkich Antychriftowfkich Papieſkich wynaláfkow odrzucenie *CzechEp* 427, 31 *marg*, 97, 117, 246 *marg*; zabobony też Papieſkie bárzo podobne fá/ onym pogánfkim/ Rzymfkim. *NiemObr* 159; *ReszPrz* 22.

W przeciwstawieniu: »krzeſcijański ... papieski« (1): I mowię to beſpíetnie/ iz tá náuká iego [*papieža*]/ nie iest [...] áni náuká Apoftolfka/ áni náuká krzeſcijánfka/ ále iest náuká Papieška *KrowObr* B[3]v.

W charakterystycznych połączeniach: *papieska(-i, -ie) duma, księgi* (3), *mniemanie* (5), *mowa, nauka, prawa, przekład, ustawy, wykład* (2), *wyrozumienie* (2), *wywod*; *papieska(-i, -ie) bajka, bałwochwalstwo* (2), *baśń, bluźnistwa* (6), *błąd* (2), *brednia, kłamstwo, mordy, obłuda, potwarz, szyderstwa, wymowka* (6), *wymysl(y)* (6), *wynalazek, zabobon, zmamienie*.

Szeregi: »papieski i luterski« (7): Mniemánie Papieſkie y Luterfkie o cíele Chriftufowym [...] nie zgadza fię z włáfnóſciá infzych Sákrámentow *CzechRozm* **2, 263 *marg*, 264v *marg*, 265 *marg*, **v, **2v, **6.

»papieski, (i) pogański« [*szyk 1:1*] (2): *CzechRozm* 223; v ktorego [*pobożnego człowieka*] y iedno namnieyfze świadectwo fłowá Bożego wáźnieyfze iest niż tyſiác tyſięcy Papieſkich Pogánfkich wywodow *CzechEp* 282.

W przen (1) : A przefto żadny wierny y wybrány Boży/ niema tákowey młzey wálzey zwác młzą Kriſtuſowá/ álbo Młzą Apoftolfką: ále Trágedyá Papiešką *KrowObr* 199.

b. *Będący katolikiem (katolikami)* (73) : W zadnym ftanie niemałz więcey cudzołoznikow y gámratow iáko wfłanie káplánfkim papieſkim. *KrowObr* 228v *marg*; Pallace – Słuzebnica prelatow papieskich. *Calep* [747]b.

W połączeniu z rzeczownikiem nacechowanym pejoratywnie (3): moglićby tu y z ftarych y nowych Doktorow to pokázác/ á nawet y lámych Papiefkich popow/ co fie duchownymi zową/ iż fie Chriřtianom duchownym/ walczyć nie godźi. *CzechRozm* 252v; iż zápalczywa miłość Chriřtuřowá domu Bożego/ żadnemu Papiefkiemu Kápłáncowi nie fłuży *CzechEp* 51; tákli fię Apořtołowie rządźili/ iáko fię rządzą Papiefcy przegoleńcy/ Apořtołfkim fię zákłádáiac imienie^m? *CzechEp* 362.

Wyrażenia: »biskup papieski« [szyk 8:5] (13): Dziewięćkroć klękáią przed Oleiem Papiefcy Bifkupi y Kxięza. *KrowObr* 84v marg; Iáko bierzmią ludzi Bifkupi papiefcy álbo fuffrágánowie. *KrowObr* Rr4, 126 źp, 128v marg, 129v marg, 130v marg [2 r.], Qq4v (12); *NiemObr* 42.

»papiescy duchowni« (1): Papiefcy duchowni chćieli/ áby byli od dzieleni Kfiążętá od miaft dla iákicy zgody *BielKron* 205v.

»papieski kapłan« [szyk 9:6] (15): Przytżyná tżemu kapłani Papiefcy pod dwiemá ořobámi przyimuią. *KrowObr* 200v marg, 118, 119 źp, 123v, Rrv, Ssv (12); Co fie tycze řpraw fádownych/ ktore fie toczyły miedzy Papiefkimi Kápłany á miedzy Lutery/ záwiefzamy to do Seymu głównego *BielKron* 217, 203v, 205v.

»księza papiescy (a. papieska); ksiądz papieski« [szyk 23:6] (26;3): Wiátyk Kxięzey papieskiej/ w ktorym Páná Bogá y iego fyná mięgo bluznią przez wfzyřtek rok ná koźdy dzień. *KrowObr* 161; ktorzy [mnisi] w páńřtwách/ w obźerřtwách/ w cudzořořtwách/ y w gámráctwách leżá/ iáko ięř wfzyřthka ordá kxięzey Papiefkiej. *KrowObr* 186v, 77v marg, 84v marg, 118v marg, 124v marg, 129v marg (19); á ták odwiódl groźbą řwá y namowá kfiędzá Papiefkiego y Ormiáńfkiego od ich wiáry. *CzechRozm* 67v, 67v, 68; *CzechEp* 50, 52, 91 [2 r.], 100 marg, 172, 251 marg.

»papieski(-a) mnich, mniszka« [szyk 3:1] (3:1): O Swięceni u Mnifzek Papieskich. *KrowObr* 148 źp; O Papiefkich Mnichach/ ich Regułach/ y przyięgach. *KrowObr* Ttv, 133, 133v źp.

Szeregi: »krzeřcijanski abo papieski« (1): [król] kazał fobie przywieřć žyďá iedne^ř/ tákże kfiędzá Ormiáńfkiego/ y kfiędzá teź Krzeřćiáńfkiego/ ábo Papiefkiego: á tám [...] począł káźdego od wiáry odwodzić *CzechRozm* 67v.

»(tak) luterski i (jako) papieski« (2): ftey przyczyny/ ftał fie pořwarek Luterfkich y Papiefkich kápłanow o mřzą y o ine rzeczy *BielKron* 205v, 230.

W przen (1) : Nielza bráćia/ iedno fye nam tą krwiá Papiefką nieřzláchetná wfďy kiedy w Polřce pokropić. *OrzRozm* M3.

a. W funkcji rzeczownika (3) : ále ná ten czás pořłowie [...] ođřtąpili od Koleńfkich/ od Sálfkich/ Bráńdeburfkich Woiewod/ á do Papiefkich fie przyłaczyli *BielKron* 225v, 213.

W przeciwřtawieniu: »papieski ... luter« (1): Senat mieřcki wezwał k fobie vczone ludzi z zobu [!] řtron/ [...] á gdy niechćieli Papiefcy/ rořkazał im Senat milćzenie w kořćiele/ á Luterom rořkazano řłowo boże powiáďáć *BielKron* 205v.

ř. Złozony z katolików (1) : Gdyź miedzy wfzyřtkim pořpolřtwem Papiefkim niemář nic pořpoliřtze^ř/ iáko to iż Bog wfzyřtko przez řyná řtworzył *CzechEp* 183.

c. Charakteryzujący katolików, cechujący ich postępowanie (12) : *KrowObr* B3v, 18; A zaz to nie Papiefká ięř hárdóřć/ řwoie rzeczy řprawiedliwić á w drugich thoź pothępiáć? *GrzegRóżn* B4v; *CzechEp* 15, 387 marg.

Wyrażenie przyimkowe: »po papiesku« (7): powiada ten Greczyn/ iż iuż po Papieſku/ to ieſt Láćinſkimi obrządkámi Mſzey álbo Liturgiey w Cárogradzie nimieli *SkarJedn* 265; *CzechEp* 101, 129, 250, 405, 426.

~ *W przeciwstawieniu:* »po krzeſcijańsku ... po papiesku« (1): Też piſzeſz/ iż teraz krzćiſz po krzeſćiańſku/ coſ pezcd [!] tym czynił po Papieſku. *OrzList* b. ~

d. *Zajmujący się zasadami religii katolickiej lub zasadami wiary z pozycji katolickiej* (20) : *KrowObr* 35v, Rr3, Tt2v; wezwawłſy Cefarz włſytek ſenat/ kazał przed nim czyść ſpifek wyznánia wiary Sáłkow/ ktorego doktorowie Papieſcy poprówiáli *BielKron* 208, 232v; *CzechRozm* 52v; *CzechEp* 35, 76 [2 r.], 77 *marg*, 227, 366; Wykręt to tedy ieſt Papieſkich Zofiſtów/ áby [...] Papieź na mieyſcu Piotrowym wſieć miał. *NiemObr* 48, 141.

W połączeniu z rzeczownikiem nacechowanym pejoratywnie (1): Niechayże ſię tedy włſtydzą włſzyſcy wykrętáczé Papieſcy/ ktorzy [...] ludźi proſte [...] zwodzą *NiemObr* 179.

W przeciwstawieniu: »apostołſki ... papieſki« (1): Opułzczę wiárę/ y ono proſte wyznánie Apoſtołſkie/ ktore ſię w ich piſmie náyduie/ roźne od wiela dźiwnego wyznánia Papieſkiego *CzechEp* 361.

W charakterystycznych połączeniach: *papieski(-a) doktor* (4), *mowa* (2), *ociec, pisarz* (3), *scholastyk, skotysta, szkoła, zofiſta*.

Wyrażenie: »papieſkie wyznanie [= wyznanie wiary]« [szyk 2:2] (4): *CzechEp* 361; ktorego [Justyna] wyznánie/ iáko z piſmem ſwiętym nie zgodne ieſt/ ták teź Papieſkiemu wyznánium przypodobác ſię nie moźe *NiemObr* 125, 126, 135.

W przen (1) : ia teź dziſia tymźe obyżáiem włſyłtkim kxiáźętom Kápłáńſkim/ Papieſkim odpowiedam *KrowObr* B4.

e. *Będący wymysłem religii katolickiej, nie występujący w innych wyznaniach* (120) : *SeklKat* Y2v [2 r.], Y3 [4 r.]; O Papieſkim poſwiácánium koſciołow Káplic/ y Ołtarzow. *KrowObr* 100; Skąd Mſza Papieſka vroflá/ ieſli iá Kryſtus/ Iakub/ Piotr/ álbo Marek ſwięty poſtánowił. *KrowObr* Vuv, 61 *marg*, 61v *marg*, 70, 70v *żp*, 72 (55); *WujJudConf* 199v; Niechay to ták będzie/ że ſie Papieſkie wzywánie ſwiętych pomárłych/ wzywánim Chriſtuſá żywego/ wprowadzić áni wtwierdzić nie moźe *CzechRozm* 194v; Iuż ſie áni oplátkami Papieſkimi báwić będźiemy/ ále ná prawdźiwym chlebie przeſtánieny *CzechRozm* 268, 15, 72v, 193v [2 r.], **4; *CzechEp* 44 *marg*, 241, 246, 286, 363; ktory [papieź Klemens] [...] miłóſciwe láto Papieſkie/ od ſetnego/ ná pięćdźieſiáty rok przemknął *NiemObr* 153, 145, 149.

W połączeniu z rzeczownikiem nacechowanym pejoratywnie (2): *KrowObr* 89; Od Circumcellionow [Luter ſię nauczył]: Iż żywot zakonniczy/ y wotá/ ktore BOgu czynią/ íą Papieſkie czáry. *ReszPrz* 41.

W przeciwstawieniu: »papieſki ... krzeſcijańſki« (4): Krzeſt ten ktorym ſie pokrzćiło Krzeſćiańſtwo/ [Krowicki] Papieſkim Krztem nie Krzeſćiańſkim nazywa. *OrzList* d3v, b, e2, f2v.

W charakterystycznych połączeniach: *papieski(e, -a) adwent, akolita* (3), *bębny, czytelnik (czytacz)* (4), *dobrze uczynki* (4), *(sub)dyjakon* (6), *dyjurnal, egzorcyſta, egzorcyſmy, grzechy, kazanie* (4), *krzeſt (chrzeſt) (dziecinny, z olejem)* (8), *krzyże* (2), *krzyźmo* (3), *miłóſciwe láto* (2), *msza* (16), *mszał* (2), *odpusty, ogień* (2), *opłátki, poſwiácanie koſciołow (kaplic, ołtarzow)* (5), *relikwije, rozgrzeszenie*

(2), sol (3), spowiedź (2), surmy, świeca woskowa (krzycilna) (3), święcenie biskupow (kapłanow) (3), trojca, wielkanoc (4), wijatyki, woda (wielkanocna) (4), wzywanie umarłych (pomarłych) świętych (4), zaklinacz, źródło (2).

W przeni (6) : A Chefz [!] wiedzieć/ kthore są iefztze wafze Kryftny [!]? [...] pofluchay powiem? Báránki Wielkonocne/ Pthaki/ Kołátze/ Mięso/ Słoniná [...]. Otośz maśz twoie Kryftny? którym duśaśz y przypifuieśz obfite błogofławieństwo (*marg*) Kryftny Papielkie. (-) *KrowObr* 98, Ssv; *CzechRozm* 6 [2 r.], **3v.

W przeciwstawieniu: »pogański ... papielki« (1): Ci [*bogowie*] ktorzy są od ludzi zmyfleni y wczynieni nád wolą y rofkazanie Boże/ są rozmáici. Iedni/ dawni Pogáńcy: Drudzy nowi Pápielcy *CzechRozm* 6.

α. *Według katolikow, zgodnie z ich interpretacją* (3) : Konie Papielkie będą zbáwione, lift. 95. [*Cf* Abowiem tu powiedacie/ iż owies tzárowány dáie zwierzętom y ludziom zdrowie cíelefne/ y lekárftwo duśam wietzne. A gdyśz owies tákowey mocy ieft/ y cośz po Kryftnie Synu Bożym? [...] poniewaśz owies mógl dác lekárftwo wietzne duśam/ nietylko ludziom/ ále theśz y niemym Zwierzętom? 95v.] *KrowObr* Ssv, 87 *marg*, Tt.

[*Granica między znac. 1. i 2. często płynna.*]

Synonim: 2. katolicki.

Cf **PAPIEŻOW**